

ENT
2620

MUS. COMP. ZOOL.
LIBRARY

JAN 17 1980

HARVARD
UNIVERSITY

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 39

1 december 1979

No. 12

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

INHOUD: J. E. F. ASSELBERGS, *Depressaria emeritella* Stainton, nieuw voor de fauna van Nederland (Lep., Oecophoridae) (p. 177). — W. NIJVELDT, The synonymy of *Rabdophaga clavifex* (Kieffer) (Diptera, Cecidomyiidae) (p. 179). — W. L. BLOM, New butterflies from Iran (Lep., rhopalocera) (p. 185). — J. J. PRESA, *Mioscirtus wagneri maghrebi* Fernandes in the Iberian Peninsula (Orthoptera: Oedipodinae) (p. 189). — Literatuur (p. 188: P. A. VAN DER LAAN; p. 190: A. DIAKONOFF; p. 191: G. G. M. SCHULTEN, H. H. EVENHUIS, B. J. LEMPKE). — Korte mededelingen (p. 178: V. S. VAN DER GOOT; p. 188: J. B. WOLSCHRIJN; p. 192: Nieuwe aanwinsten voor de bibliotheek).

Depressaria emeritella Stainton, nieuw voor de fauna van Nederland (Lep., Oecophoridae)

door

J. E. F. ASSELBERGS

ABSTRACT. — *Depressaria emeritella* Stainton, new for the Dutch fauna (Lep., Oecophoridae). A specimen of this *Depressaria* with its conspicuous yellow thorax was caught in Dutch Limburg on October 4th, 1968.

Depressaria emeritella Stainton, ♂, × 2. Foto J. Huisenga.

Een reeds jaren in mijn collectie staande *Depressaria* kon ik tot dusverre niet op naam brengen, vooral niet door het gebrek aan afbeeldingen in de mij ter beschikking staande literatuur. Ook een vergelijking met het materiaal van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie te Amsterdam leverde geen aanknopingspunten op.

Onlangs kwam de Deense publicatie van E. Palm (1973) over de genera *Agonopterix*, *Depressaria* en *Levipalpus* in mijn bezit, waarna het probleem snel was opgelost. Ik bleek te maken te hebben met *D. emeritella* Stainton, die nieuw voor onze fauna is. Het meest opvallend is de geelachtige thorax. De vlinder heeft een spanwijdte van 22-24 mm. De grondkleur van de voorvleugels kan variëren van roodbruin tot zwartbruin. Voorbij het midden staat een kleine witte middenstip, franjewaarts gevolgd door een hoekig gebogen flauw zichtbare band. De achtervleugels zijn

licht bruingrijs. Het exemplaar werd op 4 oktober 1968 te Vlodrop gevangen als imago. De vliegtijd valt volgens de literatuur van augustus tot mei. De soort overwintert dus als volwassen insect.

Als biotoop wordt door Palm opgegeven: droge plaatsen en open plekken in bossen, maar ook wel elders, daar *emeritella* zwerft. Toen Stainton de soort beschreef (1849) kende hij geen exemplaar uit Engeland. In 1861 echter gaf hij een uitvoerige beschrijving van *emeritella* met gekleurde afbeeldingen van vlinder en rups (pl. 7) en vermeldde toen, dat een exemplaar in Engeland gevangen was. Hij schrijft dat de rups eind juni-begin juli leeft tussen de samengesponnen bladeren van Boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare* L.). Hoewel hij dit niet vermeldt, heeft hij de rups en de kennis van de biologie (die door praktisch alle latere auteurs herhaald wordt) ongetwijfeld te danken aan Senator C. H. G. von Heyden, die de soort bij Frankfurt am Main ontdekt had en de rups had gekweekt. Ook was de vlinder toen al bekend van Hannover (zie ook Zeller, 1854: 322-324). Hannemann (1953, pl. XIX, fig. 102) beeldt het genitaalapparaat van een ♂ van de Pfalz af. Grabe (1955: 90) vermeldt diverse vangsten in Westfalen en in het Ruhrgebied, waar ook rupsen gevonden werden.

In Denemarken is de soort pas ruim een tiental jaren bekend en was er de eerste 5-6 jaar uiterst zeldzaam. Nu is *emeritella* plaatselijk op Bornholm en Sjaelland een gewone verschijning. Van Jutland is tot nog toe maar één exemplaar bekend.

Gaarna dank ik de heer B. J. Lempke voor het bevestigen van de determinatie en voor zijn bereidwillige hulp bij het opzoeken van literatuurgegevens, alsmede de heer J. Huisenga voor het vervaardigen van de foto.

LITERATUUR

- Grabe, A., 1955. Kleinschmetterlinge des Ruhrgebietes. — *Mitt. Ruhrlandmus. Stadt Essen* 177: I-XV, 1-159.
- Hannemann, H. J., 1953. Natürliche Gruppierung der Europäischen Arten der Gattung *Depressaria* s. l. (Lep. Oecoph.) — *Mitt. zool. Mus. Berlin* 29: 269-372, 21 pl., 1 fig.
- Palm, E., 1973. De danske depressarier. — *Lepidoptera*, suppl. 1: 1-61, pl. 1-4, 1-18.
- Stainton, H. T., 1849. On the species of *Depressaria*, a Genus of Tineidae and the allied Genera *Orthotaelia* and *Exeraetia*. — *Trans. ent. Soc. Lond.* 5: 151-173.
- , 1861. *The natural history of the Tineina* 6: I-VII, 1-283, pl. 1-VIII. John van Voorst, London.
- Zeller, P. C. Z., 1854. Die Depressarien und einige ihnen nahe stehende Gattungen. *Linn. Ent.* 9: 189-403, pl. II-III.

Huybergseweg 24, 4631 GE Hoogerheide.

SPHAEROPHORIA ABBREVIATA ZETTERSTEDT. De vorm, indertijd door mij ontdekt tussen het Nederlandse materiaal van *S. picta* (Meigen) sensu Bańkowska (*Ent. Ber., Amst.* 31: 176-177, 1971) is inmiddels tot soort verheven en als *S. abbreviata* voor ons land vermeld door Torp Pedersen (*Ent. Meddr.* 41: 28, 1973). Van deze soort zijn de volgende vindplaatsen: Duurswoude, Veenhuizen, Noordoostpolder, Ermelo, Otterlo, Wooldse Veen, Leusden (Trekermeer), Best, Beegden en Bunder Bos. Data van 20.IV-23.VIII. De in Nederland wat minder talrijke naaste verwant *S. interrupta* (J. C. Fabricius) bleek afkomstig te zijn van Noordoostpolder (S 66), Gelderse Vallei tussen Veenendaal en Wageningen, Amsterdamse Bos, Bodegraven, Den Haag, Best, Oirschot, Nuenen en Budel. De Noordoostpolder stond per abuis onder *S. menthastri* (Linnaeus) sensu Bańkowska. Data van 24.IV-30.VIII. Dit alles betreft (bijna) uitsluitend materiaal van vindplaatsen van *S. picta* (Mg.) sensu Bańkowska reeds ter sprake gekomen in mijn publicatie van 1971, waarvan ik maar een gedeelte (30 ♂♂) voor de tweede maal heb bekeken.

V. S. van der Goot, N. Anslijnstraat 42, 1068 WN Amsterdam.